

Korneel DE RYNCK

Reist door Europa in het spoor van de soldaten van de Grote Oorlog

„In 2014 komen er containers boeken over de Eerste Wereldoorlog aan in de haven van Antwerpen”, waarschuwde zijn uitgever. Maar Korneel DE RYNCK (27) moest die oorlog van zich afschrijven. Met een eerder reisboek viel hij al in de prijzen. Voor *IJzeren oogst* (De Bezige Bij, 2014) reisde de jonge historicus door Europa én door de tijd.

‘Geef mij maar stortregen als ik de loopgraven bezoek’

Lieve WOUTERS

Waar anders dan aan het Museum In Flanders Fields zouden we afspreken? Bij nader inzien ruilen we het museumcafé voor een rustigere plek op de Grote Markt. In een boekenwinkel toont Korneel DE RYNCK de stapel titels over de oorlog die zich hier om de hoek afspeelde. Hij ergert zich wat aan het ‘Westhoekcentrisme’. Alsof er geen andere boeiende plekken kunnen verkend worden, minder vanzelfsprekende misschien en minder op het toerisme gericht.

– *Wanneer werd uw belangstelling voor de Eerste Wereldoorlog gewekt?*

Mijn wieg stond in Kortrijk, maar beide ouders zijn afkomstig uit het Poperingse. Op familiebezoek bij mijn oma of tante maakten al die witte zerken steevast indruk op me. Het thema oorlog en vrede boeide me dus als kind al. Het Museum In Flanders Fields en het Talbothouse in Poperinge had ik al bezocht alvorens ik op school over de oorlog leerde. Vanuit die belangstelling ging ik later geschiedenis studeren en nadien internationale betrekkingen. Voeg daar nog een passie voor reizen aan toe en je hebt de belangrijkste ingrediënten voor *IJzeren oogst*.

Mijn overgrootvader Maurice De Rynck vocht aan de IJzer, maar mijn opa stierf te vroeg om de herinneringen van zijn vader door te vertellen. Voor mijn boek moest ik dus zelf op zoek gaan naar de oorlogservaring van mijn familie. Bleek dat hij de hele oorlog had uitgevocht.

Hij vertrok in juli 1914 naar de kazerne in Doornik en maakte in oktober de terugtrekking vanuit Antwerpen naar de IJzer mee. Na de onderwaterzetting begon zijn *Wacht aan de IJzer*. Zijn verhaal was dan ook dankbaar materiaal om een stuk van de geschiedenis aan op te hangen. Het gezin van mijn oma aan moeders kant vluchtte dan weer in 1918 naar Frankrijk. Had de oorlog nog even langer geduurd, dan hadden ze zich daar definitief gevestigd.

– *U bezoekt twintig plekken in Europa die bepalend waren voor de ontwikkeling van de oorlog. Waarom per se ter plaatse gaan?*

Om van binnenuit te begrijpen waarom een slag, bijvoorbeeld, hopeloos was. En om de historische sensatie te voelen van ‘hier is het gebeurd’. Wie ooit Pompeï bezocht, kent zeker dat gevoel. Wandelend

Als kind passeerde Korneel De Rynck vaak langs deze kleine begraafplaats op de vesten rond Ieper. © Violet Corbett Brock

door de ruïnes van de stad, die eeuwen geleden overspoeld werd door lava uit de Vesuvius en daardoor zo goed zijn bewaard, begrijp je plotseling hoe Romeinse burgers destijds leefden, en vooral ook hoe verschrikkelijk de inwoners aan hun einde kwamen.

„In het gedoe rond Wereldoorlog I mis ik de oprechte herdenking van doden en de boodschap ‘Nooit meer oorlog’”

Zelfs afgelegen plekken zoals een moeilijk toegankelijk bos in Polen, konden me niet afschrikken. Ik praatte met plaatselijke kenners en onderzocht de sporen, monumenten, begraafplaatsen en musea die nog aan de oorlog herinneren en een beeld geven van hoe hij ter plaatse wordt

herdacht. Als een soort eerbetoon aan mijn overgrootvader, die vanaf 1917 ingedeeld was bij de Cyclisten, fietste ik een eind langs de IJzer.

– *Naar welke plek uit het boek wilt u nog absoluut terug?*

De mooiste plek was wellicht het gebergte in West-Slovenië, op meer dan tweeduizend meter hoogte, waar Duitse en Oostenrijkse troepen in 1917 hun Italiaanse tegenstanders een vernietigende slag toebrachten. In de rotswanden zie je nog altijd grotten, tunnels en gangen die waren uitgehakt. Van op de berg heb je een geweldig uitzicht. Bij goed weer kun je zelfs Venetië zien liggen. Maar wat moesten die soldaten gesjouwd hebben om hun kanonnen boven te krijgen! Hoe absurd toch!

– *Is dat ook de boodschap die u wilt meegeven, dat de oorlog absurd was?*

Bepaalde veldslagen waren zeker zinloos, maar dat betekent nog niet dat de hele oorlog nergens over ging. Wanneer ik mezelf een pacifist noem, is dat vooral omdat ik vind dat je tot op het laatst een vreedza-

me oplossing moet nastreven. En dat is in de aanloop naar de Eerste Wereldoorlog zeker niet gebeurd. Legers en politici roken een kans tot roem en macht. Soldaten trokken zingend naar het front. Ze zouden wel weer thuis zijn met Kerstmis.

– *Wat vindt u van de manier waarop de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen wordt herdacht?*

Als ik iets geleerd heb uit mijn odyssee langs de diverse fronten in Europa, is het wel dat al die aantallen die je in de literatuur tegenkomt, telkens staan voor concrete mensen. Voor voetbalstadions vol doden. In alle communicatie over Wereldoorlog I mis ik de boodschap ‘Nooit meer oorlog’. Ik mis de poging om echt na te denken over die enorme aantallen verliezen. Ik zie meer interesse voor de gruwel en de spanning. Zelf heb ik moeite om de geschiedenis te begrijpen met rond me het gedruis van toeristen. Bij mijn bezoek aan Auschwitz was het stralend weer. Buiten het kamp zaten toeristen ijsjes te likken en heb je een pizzeria. Er heerste een vakantiegevoel. Ik kon niet terugkeren in de tijd. Nee, geef mij maar stortregen als ik zulke plaatsen bezoek.